

Онішко О.С.

здобувач вищої освіти ступеня бакалавр ННІ
№3 НАВС

науковий керівник: **Федоровська Н.В.**

ст. науковий співробітник наукової лабораторії
з проблем забезпечення публічної безпеки і
порядку ННІ № 3 НАВС

ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК В ПІДРОЗДІЛАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У підрозділах поліції для забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності, а також з метою вирішення інших оперативно-службових завдань, покладених на поліцію, використовуються (застосовуються) спеціально підготовлені службові собаки.

Відповідно до підпункту 12 пункту 3 статті 45 Закону України «Про Національну поліцію» застосування службових собак як спецзасобу здійснюється під час:

- 1) патрулювання;
- 2) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;
- 3) конвоювання (доставлення) затриманої або заарештованої особи;
- 4) для відбиття нападу на особу та/або поліцейського [1].

Ефективність виконання поставлених перед службовими собаками завдань у сучасних умовах залежить, насамперед, від високого рівня їх підготовки працівниками кінологічних центрів, застосуванні теоретичних знань та набутих практичних навичок.

В свою чергу, відповідно до п. 1 розділу 4 Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України службові собаки поділяються на 5 видів:

- 1) розшукові – для розшуку за запаховими слідами осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, для проведення вибірки людини та речі, пошуку речових доказів і стріляних гільз, затримання втікаючої особи чи групи осіб;

- 2) патрульно-розшукові – для патрулювання, використання під час забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, пошуку правопорушника по «гарячому» запаховому сліду, затримання втікаючої особи чи групи осіб, припинення нападу на кінолога чи інших осіб;

3) спеціальні – для пошуку та виявлення вибухових речовин, вибухових пристроїв, вогнепальної зброї і набоїв, наркотичних засобів, закопаних (захованих) трупів;

4) конвойні – для припинення втечі й затримання осіб, які втекли з-під варти;

5) вартові – для охорони спеціальних установ і об'єктів поліції та об'єктів, що охороняються поліцією охорони [2].

Підготовка службових собак для використання в діяльності поліції здійснюється у спеціалізованих закладах поліції згідно із затвердженими навчальними планами та програмами, а також може бути організована в кінологічних центрах ГУНП. Підготовка патрульно-розшукових, конвойних і вартових службових собак здійснюється переважно в кінологічних центрах.

Собака вважається службовим після проходження відповідного курсу дресирування та здачі іспитів (до проходження навчання собака вважається резервним).

До роботи з використанням службових собак допускаються лише працівники поліції, які пройшли відповідну кінологічну підготовку у навчальних закладах (установах) поліції, де готують кінологів, й отримали позитивні результати під час складання необхідних заліків.

Право застосування службових собак надається кінологам, які несуть з ними службу та пройшли відповідну підготовку.

З метою належного та оперативного розкриття кримінальних правопорушень у кінологічних центрах та при чергових частинах у складі слідчо-оперативних груп відокремлених відділів (відділень) поліції організовується (за можливості) цілодобове чергування кінологів з підготовленими та закріпленими за ними службовими собаками для виїзду на місця подій.

У відділах (відділеннях) поліції службові собаки утримуються в спеціально обладнаному приміщенні (вольєрі).

При використанні службових собак на стаціонарних постах патрульної поліції, блокпостах та контрольних постах поліції обладнується місце для їх тимчасового утримання.

Забороняється застосовувати службових собак:

1) до жінок з явними ознаками вагітності, осіб літнього віку або з вираженими ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків учинення ними групового нападу, що загрожує життю і здоров'ю людей, працівників поліції, або збройного нападу чи збройного опору;

2) у приміщеннях та на земельних ділянках, закріплених за дипломатичними, консульськими та іншими представництвами іноземних

держав, за винятком випадків, коли від їх представників надійде прохання або дозвіл на застосування собак проти правопорушників;

3) у дитячих і лікувальних закладах;

4) у публічних місцях та навчальних закладах, якщо від цього можуть постраждати сторонні особи.

В свою чергу, забороняється використовувати службових собак не за призначенням, непідготовлених, які втратили свої службові якості або хворі.

Забороняється патрулювати зі службовими собаками без намордника в місцях з масовим скупченням людей, у потягах, передавати собак іншим особам та залишати їх без нагляду під час патрулювання.

Спеціальні собаки поліції не застосовуються при проведенні військових чи інших невластивих поліції функцій (розмінування території, пошук мін чи снарядів тощо).

Застосування службового собаки вважається результативним, якщо собака під час проведення оперативно-розшукових заходів або слідчих дій, обходів, патрулювання, оглядів місцевості, транспорту, будівель, приміщень та інших об'єктів знайшов та затримав особу (правопорушника), знайшов викрадене майно, знаряддя вчинення кримінального правопорушення, вибухонебезпечні речовини (предмети), зброю, боєприпаси, наркотичні і психотропні речовини, людські трупи та останки або інші речові докази, привів до місця, де знаходилась особа до чи після вчинення кримінального правопорушення (будинок, квартира, місце посадки на транспорт), або надав реальну можливість іншим службам установити або затримати особу (правопорушника) [2].

Отже, підводячи підсумок можна впевнено говорити, що кінологічні центри Національної поліції України є досить важливим структурним підрозділом, які залучаються для виконання завдань, пов'язаних з використанням службових собак у протидії злочинності та забезпеченні публічної безпеки і порядку. Діяльність таких центрів спрямована на забезпечення потреб підрозділів кримінальної, патрульної, спеціальної поліції, поліції охорони та особливого призначення, інших підрозділів територіальних органів Національної поліції, відділів (відділень) поліції.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Інструкція з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України: затвердж. наказом МВС України від 01.11.2016

року № 1145 [Електронний ресурс]. – URL:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1544-16/page>